Matúš Ďuran, študent divadelnej scénografie na Divadelnej fakulte VŠMU
Filip Sojka, študent divadelných štúdií na Divadelnej fakulte VŠMU

ISSN 2729-9031 ©Theatrica 2021-2026

ISSN 2729-9031 ©Theatrica 2021-2026

Filip Sojka & Matúš Ďuran v roku 2021 (Foto: Dominika Katonová)

Knižná alebo komixová ilustrácia spolu s animáciou bola v mojej tvorbe a živote kľúčová. Od útleho veku ma ovplyvnili práve kreslené animované postavy z televízie, ale aj z detských časopisov. Ako som bol starší, tituly, postavy a filmy sa obmieňali, ale kresba, ilustrácia a ručná animácia zostali stále súčasťou vyjadrovacích prvkov, ktorým som vedel porozumieť najlepšie. Ovplyvnili ma diela európske (TinTinove dobrodružstvá, Lucky Luke, Asterix a Obelix), americké (Káčer Donald, Spider-man, Bat-man), ale aj ázijské (JOJO´s Bizzare Adventures, Naruto, Bleach). Kresba sa stala pre mňa základom a to až do takej miery, že som farbu dobrovoľne ani nepoužíval. Štylizácia a kontrast sú základnými prvkami v mojej tvorbe a sú súčasťou môjho základného vyjadrovania.

To sa veľmi prejavilo aj v mojich ilustráciách pre Filipa. Všetky ilustrácie sú čiernobiele. Používal som čierne fixky rôznych hrúbok. V niekoľkých prípadoch využívam aj kombinovanú techniku: kresbu v kombinácií s kolážou. Spôsob, ktorým som ilustrácie kreslil, sa dá nazvať kolážová kresba., kedy som v ilustráciách kombinoval predmety každodennej potreby s historickými postavami a zasadil ich do nových a často melancholických situácií.

Všetky ilustrácie som kreslil vo formáte A4. Často som kreslil v podniku na stole vedľa Filipa počas toho, ako sme sa spolu rozprávali. Ilustrácie v knihe sú len zlomkom z celkového počtu diel, ktoré som vytvoril. Veľa z nich sa mi buď nepáčilo, a do knihy sme ich nezaradili, alebo básne, ku ktorým patrili, sme zo zbierky vyradili.

Námety k ilustráciám vychádzali zo spoločných rozhovorov, ale aj spoločného mlčania. Ilustrácie vznikali ako protireakcia alebo skôr irónia voči básňam. Snažil som sa zľahčiť ťažké pocity, ktoré z básní vychádzali. Ukazoval som Filipovi iný pohľad na jeho poéziu a najmä veľakrát aj názor na neho samého. Snažil som sa, aby ilustrácie neboli popisom básní, ale aby sa stali ich pokriveným zrkadlom a možno trochu narovnali pokrivenú radosť zo života a lásky. Tým činom som sa snažil byť čo najužitočnejším nielen pre knihu, ale aj pre môjho dobrého priateľa.

ISSN 2729-9031 ©Theatrica 2021-2026

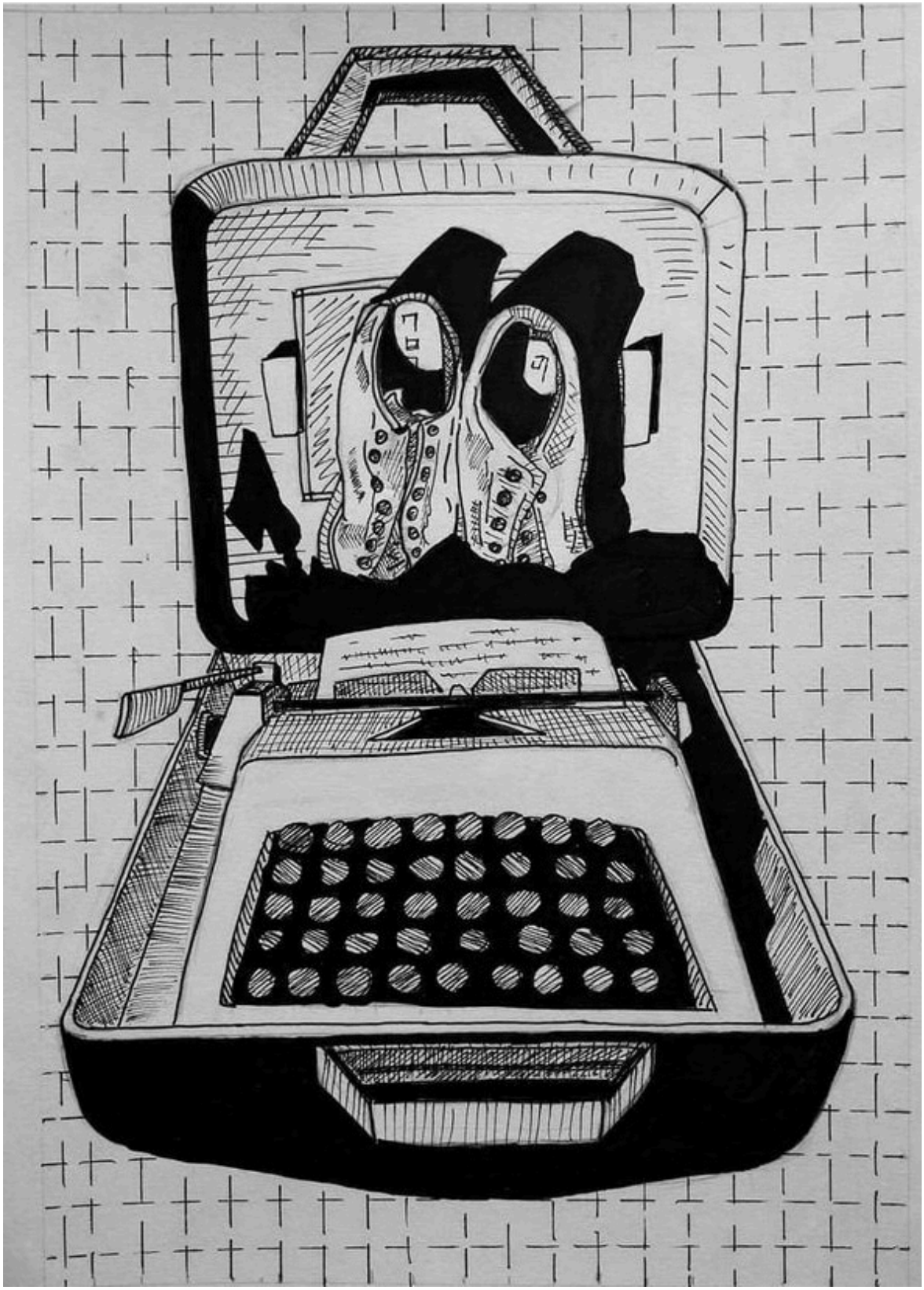

ISSN 2729-9031 ©Theatrica 2021-2026

ISSN 2729-9031 ©Theatrica 2021-2026

ISSN 2729-9031 ©Theatrica 2021-2026

Básnická zbierka *Zajtra o pár rokov,* s podtitulom *Končiť a milovať je to isté* je našou umeleckou prvotinou. Niekoľko strán v tvrdej väzbe nám obom, začínajúcim umelcom, autorovi veršov aj autorovi ilustrácii, poskytlo priestor, kde sme mohli prezentovať svoju tvorbu, svoje pohľady a názory, poetiku a výtvarnosť, intímne a estetické sklony.

Celkom nové básne, ktoré sú „zemskou kôrou" zbierky *Zajtra o pár rokov* som venoval tej istej žene, ktorá ale v dobe ich písania už paradoxne nebola „mojou". Verše, ktoré sa časom stali pevnou kostrou konzistentnej zbierky som teda vytvoril v období, ktoré nepovažujem za úplne šťastné. Hoci… Keď si s odstupom času spomínam na mesiace, v ktorých som schudol pár kíl a potrápil si pľúca fajčením až sadistickým spôsobom, vybaví sa mi aj moja prvá riadna, dovolím si povedať profesionálna, spolupráca na umeleckom projekte, na vlastnej básnickej zbierke. Spolu s Matúšom, vtedy už prvákom na divadelnej scénografii VŠMU, sme raz sedeli na káve a ja som sa ho spýtal, či by mi nechcel nakresliť pár ilustrácií k básňam, ktoré som plánoval vydať pre svojich známych knižne. Moja otázka, v zásade nevinná kamarátska prosba, nestihla dosiahnuť ani opytovací tón. Prečítal som jednu báseň a Matúš hneď načrtol prvú ilustráciu, ktorá sa už z princípu, pre pohotovú reakciu a spontánnosť, musela v zbierke objaviť. Nastala intenzívna verbálna aj neverbálna komunikácia. Letné prázdniny roku 2019 teda nepatrili iba nečinnému „vegetu", ale aj práci na niečom, čo nás oboch napĺňalo a motivovalo. Bol to zaujímavý proces. Pravidelne sa sedávalo dlho do noci, porozlievalo sa veľa chladených nápojov, nachodilo sa pár kilometrov a presedelo pár pekných džínsov… Ale finálny výsledok stál za to. Začiatkom septembra sme poslali hotovú básnickú zbierku s niekoľkými ilustráciami grafikovi, ktorý sa postaral o zalamovanie, dizajn a zaslanie do tlačiarne. Po pár mesiacoch čakania sme dielo našej spolupráce mohli držať v ruke ako základný kameň, ktorý nás priblížil k tomu, čomu sa chceme celoživotne venovať. Obaja knihu vnímame ako úspešnú vzájomnú spoluprácu, ktorá nás silno motivovala pracovať spoločne na ďalších umeleckých projektoch a posilnila naše priateľstvo.

Moje básne sú sumárom ľúbostného vzťahu, ktorý nebol len v mojich predstavách. Stal sa, mal svoje trvanie, plusy a mínusy, zážitky a krásne momenty, ale nebolo mu predurčené trvať ďalší rok. Reflektujem v nich svoje vnútorne pocity a stavy, ktoré som zažíval počas svojho prvého sklamania z lásky. Nie nadarmo sa hovorí, že prvá láska vie zabolieť na miestach, o

ktorých sme dovtedy ani netušili. Moje slová sa skrížili s Matúšovými kresbami. Chronologicky rozprávajú príbeh o tom, ako človek prežívajúci rôzne vnútorné peripetie nakoniec prichádza k uvedomeniu si, že nie všetko musí byť navždy stratené.

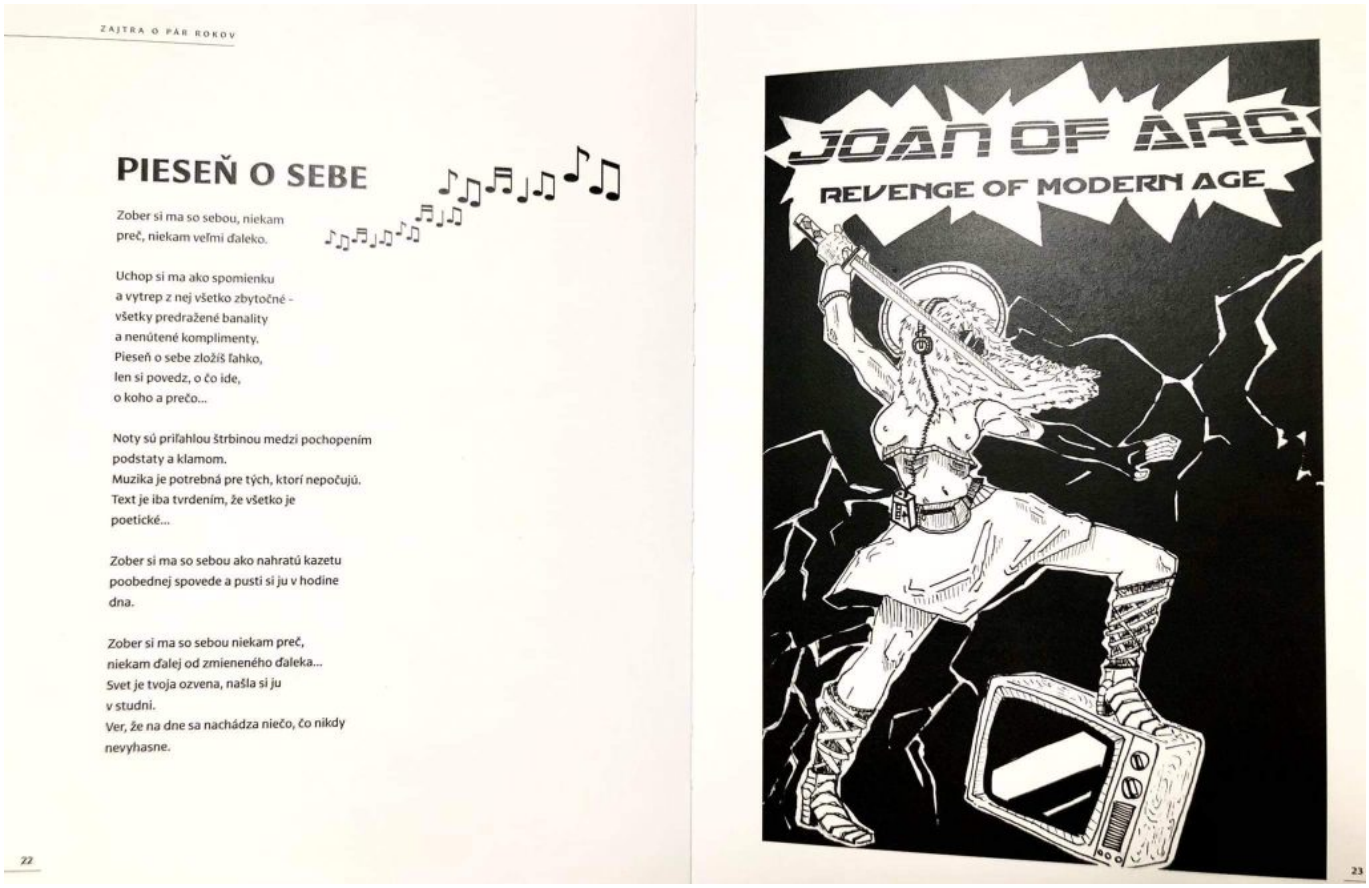

ZAJTRA O PÁR ROKOV

PIESEŇ O SEBE

Zober si ma so sebou, niekam
preč, niekam veľmi ďaleko.

Uchop si ma ako spomienku
a vytrep z nej všetko zbytočné -
všetky predražené banality
a nenútené komplimenty.
Pieseň o sebe zložíš ľahko,
len si povedz, o čo ide,
o koho a prečo...

Noty sú priľahlou štrbinou medzi pochopením
podstaty a klamom.
Muzika je potrebná pre tých, ktorí nepočujú.
Text je iba tvrdením, že všetko je
poetické...

Zober si ma so sebou ako nahratú kazetu
poobednej spovede a pusti si ju v hodine
dna.

Zober si ma so sebou niekam preč,
niekam ďalej od zmieneného ďaleka...
Svet je tvoja ozvena, našla si ju
v studni.
Ver, že na dne sa nachádza niečo, čo nikdy
nevyhasne.

22

23

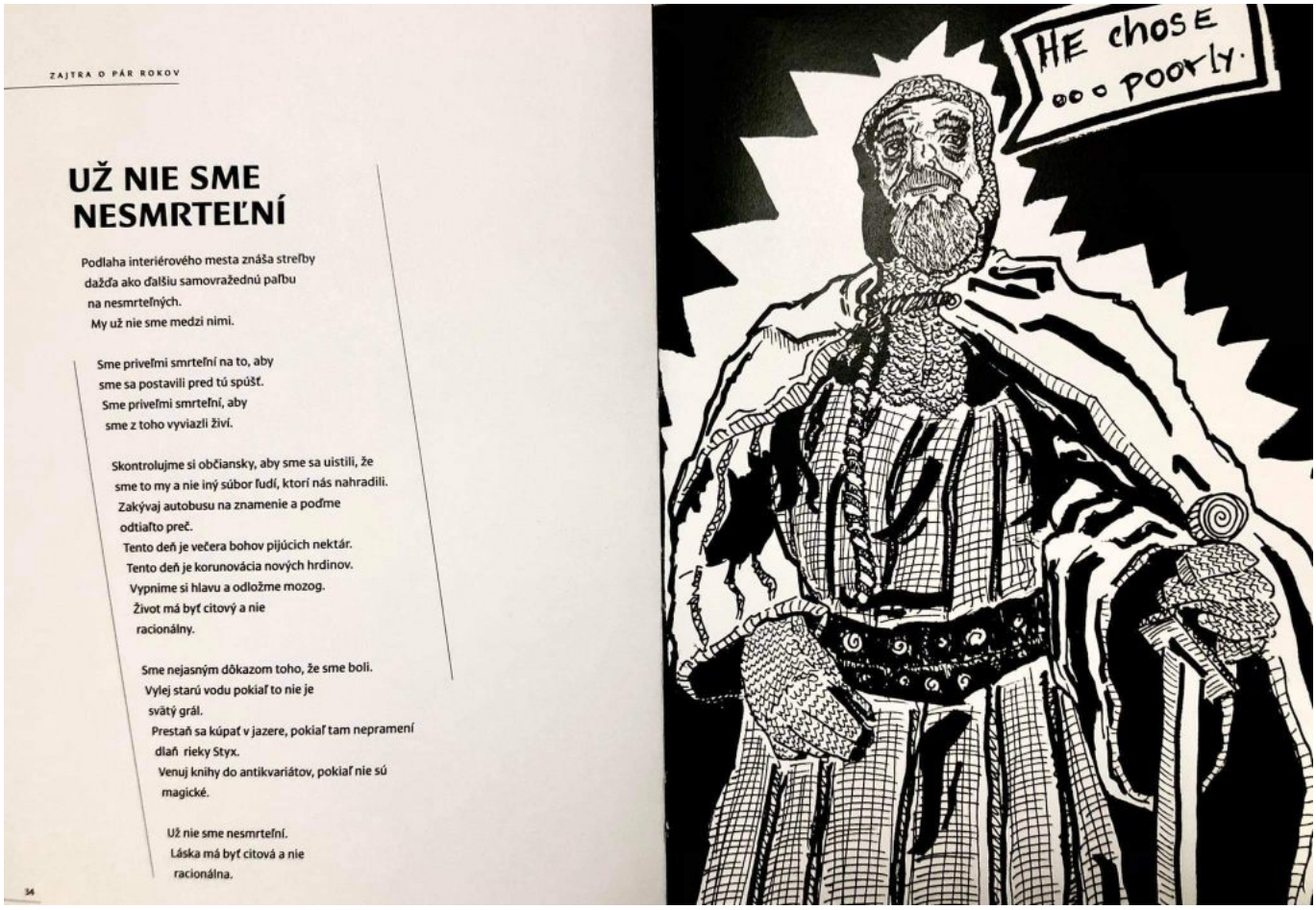

ZAJTRA O PÁR ROKOV

UŽ NIE SME NESMRTEĽNÍ

Podlaha interiérového mesta znáša streľby
dažďa ako ďalšiu samovražednú paľbu
na nesmrteľných.
My už nie sme medzi nimi.

Sme priveľmi smrteľní na to, aby
sme sa postavili pred tú spúšť.
Sme priveľmi smrteľní, aby
sme z toho vyviazli živí.

Skontrolujme si občiansky, aby sme sa uistili, že
sme to my a nie iný súbor ľudí, ktorí nás nahradili.
Zakývaj autobusu na znamenie a poďme
odtiaľto preč.
Tento deň je večera bohov pijúcich nektár.
Tento deň je korunovácia nových hrdinov.
Vypnime si hlavu a odložme mozog.
Život má byť citový a nie
racionálny.

Sme nejasným dôkazom toho, že sme boli.
Vylej starú vodu pokiaľ to nie je
svätý grál.
Prestaň sa kúpať v jazere, pokiaľ tam nepramení
dlaň rieky Styx.
Venuj knihy do antikvariátov, pokiaľ nie sú
magické.

Už nie sme nesmrteľní.
Láska má byť citová a nie
racionálna.

34

ISSN 2729-9031 ©Theatrica 2021-2026

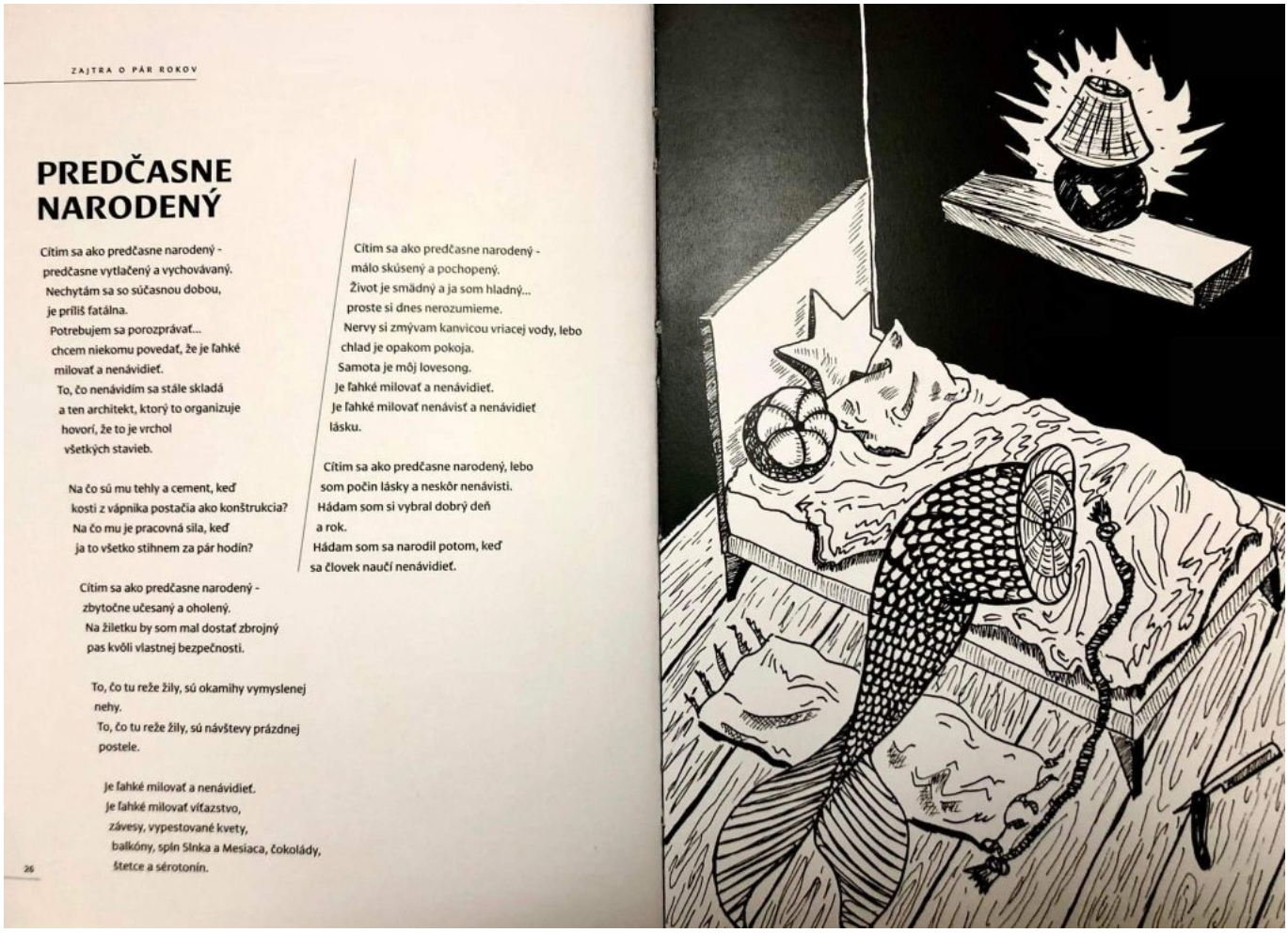

ZAJTRA O PÁR ROKOV

PREDČASNE NARODENÝ

Cítim sa ako predčasne narodený -
predčasne vytlačený a vychovávaný.
Nechytám sa so súčasnou dobou,
je príliš fatálna.
Potrebujem sa porozprávať...
chcem niekomu povedať, že je ľahké
milovať a nenávidieť.
To, čo nenávidím sa stále skladá
a ten architekt, ktorý to organizuje
hovorí, že to je vrchol
všetkých stavieb.

Na čo sú mu tehly a cement, keď
kosti z vápnika postačia ako konštrukcia?
Na čo mu je pracovná sila, keď
ja to všetko stihnem za pár hodín?

Cítim sa ako predčasne narodený -
zbytočne učesaný a oholený.
Na žiletku by som mal dostať zbrojný
pas kvôli vlastnej bezpečnosti.

To, čo tu reže žily, sú okamihy vymyslenej
nehy.
To, čo tu reže žily, sú návštevy prázdnej
postele.

Je ľahké milovať a nenávidieť.
Je ľahké milovať víťazstvo,
závesy, vypestované kvety,
balkóny, spln Slnka a Mesiaca, čokolády,
štetce a sérotonín.

Cítim sa ako predčasne narodený -
málo skúsený a pochopený.
Život je smädný a ja som hladný...
proste si dnes nerozumieme.
Nervy si zmývam kanvicou vriacej vody, lebo
chlad je opakom pokoja.
Samota je môj lovesong.
Je ľahké milovať a nenávidieť.
Je ľahké milovať nenávisť a nenávidieť
lásku.

Cítim sa ako predčasne narodený, lebo
som počin lásky a neskôr nenávisti.
Hádam som si vybral dobrý deň
a rok.
Hádam som sa narodil potom, keď
sa človek naučí nenávidieť.

ISSN 2729-9031 ©Theatrica 2021-2026

Matúš Ďuran & Filip Sojka v roku 2020 (Foto: Súkromný archív)

Knihu si môžete objednať na adrese info@theatrica.sk. Jej cena je 15€.

ISSN 2729-9031 ©Theatrica 2021-2026